

Διεύρυνση των περιορισμών για τις γυναίκες στο Αφγανιστάν

Επιμέλεια: Έλενα Γεωργούλια

Σε εκ νέου περιορισμούς για τις Αφγανές γυναίκες πρόσφατα προχώρησε η κυβέρνηση των Ταλιμπάν, γεγονός που κρούει τον κώδωνα και προκαλεί ανησυχία τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Οι περιορισμοί αυτοί σχετίζονται με την απαγόρευση φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την απασχόληση σε ΜΚΟ των γυναικών.

Μετά την κατάληψη της εξουσίας τον Αύγουστο του 2021, το ισλαμικό ένοπλο κίνημα των Ταλιμπάν υποσχέθηκε ότι δεν θα προέβαινε σε περιορισμούς κατά των γυναικών. Ωστόσο, οι κινήσεις τους δείχνουν το άκρως αντίθετο. Εφαρμόζοντας τον νόμο της Σαρία, οι Ταλιμπάν επανήλθαν στις αρχικές υπερσυντηρητικές ισλαμιστικές θέσεις τους. Πιο συγκεκριμένα, στους ήδη υπάρχοντες περιορισμούς για τις γυναίκες, όπως η μετακίνηση μόνο συνοδεία ανδρών, η επιβεβλημένη τοποθέτηση μπούργκας ή χιτζάμπ, η απαγόρευση προσέλευσης σε πάρκα και γυμναστήρια αλλά και φοίτησης των νεαρών κοριτσιών μετά την έβδομη τάξη, ήρθε να προστεθεί και η απαγόρευση φοίτησης στα πανεπιστήμια της χώρας.

Παρά τους περιορισμούς τον Οκτώβριο 2022 χιλιάδες γυναίκες έδωσαν εξετάσεις με σκοπό να εισαχθούν σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της αρεσκείας τους, έχοντας αποκλείσει από τις επιλογές τους άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες. Μάλιστα, με εντολή των Ταλιμπάν, τα πανεπιστήμια δημιούργησαν ξεχωριστές αίθουσες και εισόδους για γυναίκες, τις οποίες μπορούν να διδάξουν μόνο άλλες γυναίκες ή ηλικιωμένοι άνδρες.

Παρά τα νέα μέτρα και τη μαζική έξοδο ακαδημαϊκών, υπάρχουν ιδιωτικά σχολεία με δασκάλους που μένουν απλήρωτοι για μήνες και εξακολουθούν να διδάσκουν σε κορίτσια. Στα μέτρα αυτά αντιστέκονται και οι ίδιες οι γυναίκες που με το σύνθημα «Ψωμί, Δουλειά, Ελευθερία» οργανώνονται και διαδηλώνουν ειρηνικά κατά της κυβέρνησης και των περιορισμών της, χωρίς να πτοούνται από ξυλοδαρμούς, απειλές και συλλήψεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της ακτιβίστριας Τζούλια Πάρσι, που από κοινού με άλλες γυναίκες προετοιμάζει συλλαλητήρια και έχει ιδρύσει βιβλιοθήκη για γυναίκες ονόματι “Sun Library” στην Καμπούλ Βέβαια, υπάρχουν και γυναίκες που εργάζονται για τους Ταλιμπάν, προκειμένου να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Ενδέχεται μάλιστα να είναι οι μόνες που φέρνουν εισόδημα στο σπίτι. Αρκετές δραστηριοποιούνται στο αστυνομικό σώμα, καθώς είναι απαραίτητες σε περιπτώσεις ελέγχων σε γυναίκες ή ερευνών σε σπίτια, κάτι που ενισχύει τον ήδη έντονο διαχωρισμό των φύλων. Ορισμένες από αυτές αποκρύπτουν αυτή τη δραστηριότητά τους φοβούμενες τις αντιδράσεις των γυναικών εναντίον τους.

Είναι αξιοσημείωτο, ότι η απόφαση απαγόρευσης φοίτησης στα πανεπιστήμια λήφθηκε από τους Ταλιμπάν την ώρα που συνεδρίαζε για το Αφγανιστάν το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη, . Στο πλαίσιο αυτό, ο αναπληρωτής εκπρόσωπος των ΗΠΑ, Ρόμπερτ Γουντ, τόνισε ότι η συγκεκριμένη χώρα θα αποτελέσει μέλος της διεθνούς κοινότητας και η κυβέρνηση των Ταλιμπάν θα αναγνωριστεί επισήμως, μόνο αν

σεβαστεί τα δικαιώματα όλων των Αφγανών πολιτών, και ιδιαίτερα των γυναικών. Η θέση αυτή βρήκε σύμφωνους τόσο τον αντιπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου, όσο και τον εκπρόσωπο του Γενικού γραμματέα του ΟΗΕ.

Παρ' όλα αυτά, η καταστολή των γυναικείων ελευθεριών οξύνεται περαιτέρω. Πρόσφατα με την αιτιολογία ότι αρκετές γυναίκες δεν φορούσαν το ισλαμικό χιτζάμπ εν ώρα εργασίας απαγορεύτηκε η εργασία των γυναικών σε τοπικές και ξένες ΜΚΟ, υπό την απειλή άρσης των αδειών. Η απόφαση αυτή προκάλεσε σοβαρή άσκηση κριτικής και διαδηλώσεις εντός της χώρας αλλά και την ισχυρή καταδίκη της παγκόσμιας κοινότητας. Στο εσωτερικό της χώρας, τέσσερεις ΜΚΟ η Save the Children, η CARE International, η Afghan Aid και το Νορβηγικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες ανακοίνωσαν την αναστολή των προγραμμάτων τους εν αναμονή διευκρινίσεων σχετικά με την εφαρμογή της απαγόρευσης και στο ξένο γυναικείο προσωπικό. Μάλιστα, οι οργανώσεις που προσφέρουν βοήθεια σε απομακρυσμένες περιφέρειες του Αφγανιστάν ανακοίνωσαν ότι τέτοια μέτρα θα δυσκολέψουν τη δραστηριότητά τους, καλώντας άνδρες και γυναίκες να συνεχίσουν να συνδράμουν.

Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ μέσω του Υπατου Εκπρόσωπου για τις Εξωτερικές Υποθέσεις κ. Ζοζέπ Μπορέλ σε ανακοίνωσή της αναφέρεται σε σαφή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για αποκλεισμό των γυναικών από τη δημόσια ζωή. Ο κ. Μπορέλ μάλιστα επεσήμανε ότι άνω των τριάντα εκατομμυρίων Αφγανών χρήζουν ανθρωπιστικής βοήθειας, για

τροφή και ιατρική περίθαλψη, στις συνθήκες του σκληρού χειμώνα. Τόνισε, επίσης, ότι η ΕΕ ως πάροχος βοήθειας θα εξετάσει μαζί με τις ΜΚΟ τον αντίκτυπο αυτών των μέτρων στην παροχή της βοήθειας, καλώντας παράλληλα τους Ταλιμπάν να τα άρουν, σεβόμενοι τις ανθρωπιστικές αρχές και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Και ο ΟΗΕ, τοποθετήθηκε κατά των μέτρων τα οποία διακυβεύουν τις προσπάθειές της χώρας για σταθερότητα και ειρήνη. Μάλιστα, ο ασκών τα καθήκοντα του επικεφαλής της αποστολής των Ηνωμένων Εθνών στο Αφγανιστάν, Ραμίζ Καμπάροφ, ζήτησε από τον Αφγανό Υπουργό Οικονομικών, Μοχάμεντ Χανίφ, να ανακαλέσει την απόφασή του για την απαγόρευση της γυναικείας εργασίας στις ΜΚΟ. Τέλος, ο Αμερικανός Υπουργός Εξωτερικών, Άντονι Μπλίνκεν, εξέφρασε την ανησυχία του για τις καταστροφικές επιπτώσεις τέτοιων αποφάσεων στη συνδρομή των γυναικών σε πολίτες που έχουν ανάγκη.

Η αφγανική ρήση «πρέπει να πολεμήσει κανείς για τα δικαιώματά του, δεν του χαρίζονται», που αποτελεί την πεμπτουσία των αγώνων των Αφγανών γυναικών για ισότητα και ελευθερία, απηφώντας τους κινδύνους που πηγάζουν από το αυταρχικό καθεστώς της χώρας τους είναι πιο επίκαιρη παρά ποτέ. Στο πλευρό τους οφείλει να σταθεί σύσσωμη η διεθνής κοινότητα, μέσω της εύρεσης λύσεων, με σκοπό την άρση αυτών των κατασταλτικών για τις ελευθερίες των γυναικών μέτρων.